

Priloga 1

PO GORIČKON PO GORIČKON

(družabna igra)

NALOGA:

Potuj po zemljevidu Goriškega in se seznanj z naravno in kulturno dediščino. Pri tem ti bo v veliko pomoč štorclja. Ne pozabi, obnašaj se **EKO!**

KAJ POTREBUJEŠ PRI IGRANJU?

- ◆ Igralno polje
- ◆ Kartice »Vprašanja«
- ◆ Kartice »Igre«
- ◆ Igrne figure
- ◆ Kocka
- ◆ Pravila potovanja
- ◆ Klobuki (lahko so tudi zgubane kapice) – igra št. 6
- ◆ Majhen kamenček – igra št. 22
- ◆ Jolija (plastični štorclji) – dobi ga učenec igre "Kdo bo prej"

KOLIKO IGRALCEV LAHKO IGRA IGRO? 4 manjše skupine (skupina 2-4 igralci)

PRIPRAVA NA IGRO:

- ◆ Kartice »vprašanja« (označene s ? na hrbtni strani) in kartice »igre« (označene s 😊 na hrbtni strani) postavite na igralno ploščo na odgovarjajoča polja. Tekst naj bo obrnjen navzdol.
- ◆ Vsaka skupina si izbere svojo barvo igralne figurice in jo postavi na začetno polje START.
- ◆ Pred igro z metanjem kocke najprej določite, katera skupina prva meče v igri. To je vedno skupina, katere igralec prvi vrže najvišjo številko.
- ◆ Na začetku igre ima vsaka skupina pravico do treh metov. Skupina, ki prva vrže šestico, začne igro.
- ◆ Pravica do metanja kroži v smeri urnega kazalca.
- ◆ V nadaljevanju vsaka skupina meče kocko samo enkrat, razen če navodilo na polju zahteva drugače. Figure se premikajo po poljih v skladu s številko na kocki.
- ◆ Če skupina vrže številko šest na kocki, meče še enkrat.

OPIS IGRE:

- ◆ Skupina skupaj s štorcljo potuje po območju Krajinskega parka Goričko.
- ◆ Vsako polje (vprašanje, nagrada, kazen) je označeno z določeno barvo in številko.
SIVO POLJE: lahko se neomejeno premikaš po poljih.
RDEČE POLJE: odgovoriš na vprašanje, ki se nahaja na kupčku. Učenec, ki meče kocko pred tabo, ti prebere vprašanje zapisano na kartici in preveri pravilnost odgovora. Za vsak pravilen odgovor si nagrajen oz. za nepravilen odgovor si kaznovan v skladu z pravili zapisanimi v tabeli.
MODRO POLJE: Sreča je na tvoji strani. Upoštevaj navodila v tabeli.
ZELENO POLJE: Tudi kazen mora biti. Zapisana je v tabeli.
- ◆ Joli - skupina, ki si je že pred začetkom igre prislužila jolija, ga lahko izkoristi v igri, kadar ne bo znala pravilnega odgovora na vprašanje.
- ◆ Igra je končana, ko vse skupine prispejo na CILJ. Zmagovalec je tista skupina, ki uspešno premaga vse ovire na poti in prispe prva na cilj.

IZVEDBENA NAVODILA:

- ◆ Preko družabne igre » Kdo bo prej« spoznajo štorkljo kot simbol Pomurja.
- ◆ Še pred začetkom igre vodja (učitelj) na glas postopoma bere zapisane trditve (od najtežje do najlažje) skupinam. Igralci pozorno poslušajo trditve in poskušajo ugotoviti, za katero žival gre. Skupina, katere igralec prvi najde pravilno rešitev, dobi nagrado »JOLIJA – štorkljo«, ki ga lahko izkoristi v igri, kadar ne bo znala pravilnega odgovora na vprašanje. Če skupina pravilno poimenuje iskano žival že po prvi prebrani trditvi (največja težavnostna stopnja), si prisluži dva jolija.

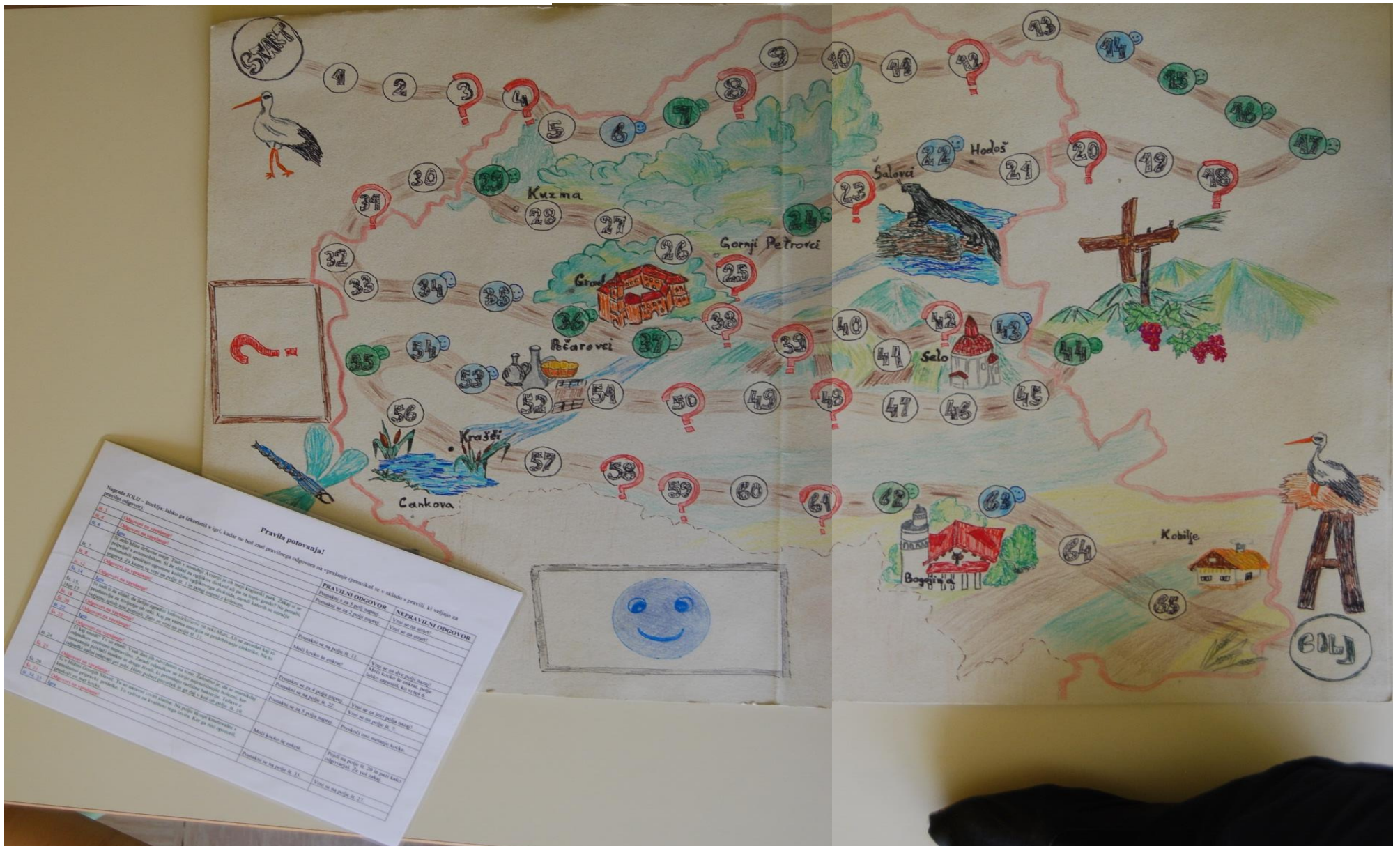
TRDITVE ZA JOLIJA:

1. Že Plinij poroča, da so jo v antični Tesaliji varovali in so človeka, ki jo je ubil, kaznovali s smrtjo.
2. Mohamedancem je sveta žival, vsem ljudstvom pa znanilka pomladi.
3. So izvrstni jadranci. V času selitve preletijo selitveno razdaljo 10 000 km od srednje Evrope do južnega konca Afrike.
4. V srednji Evropi si spletajo gnezdo na dimnikih, v vzhodni Evropi pa skoraj praviloma na drevesih.
5. Velikokrat jo ljudje povežejo z rojstvom otroka.

Rešitev: ŠTORKLJA

- ◆ Igro igrajo najmanj 4 skupine.
- ◆ Po pravilih izvedejo igro.

Fotografija igralne površine



Nagrada JOLIJ – štorcklja: lahko ga izkoristiš v igri, kadar ne boš znal pravnega odgovora na vprašanje (premikaš se v skladu s pravili, ki veljajo za pravilni odgovor).

		PRAVILNI ODGOVOR	NEPRAVILNI ODGOVOR
št. 3	Odgovori na vprašanje!	Pomakni s za 5 polj naprej.	Vrni se na strart!
št. 4	Odgovori na vprašanje!	Pomakni se za 2 polji naprej.	Vrni se na strart!
št. 6	Igra		
št. 7	Si zelo blizu državne meje. Tudi v sosednji Avstriji je ob meji krajinski park. Zakaj si se pripeljal z avtomobilom. Si že slišal za ogljikov dioksid ali pa za toplo gredo? Ne pozabi, avtomobili spuščajo ogromne količine ogljikovega dioksida, zaradi katerih se ozračje segreva. Za kazen se vrni na polje št. 1 in potuj naprej z kolesom.		
št. 8	Odgovori na vprašanje!	Pomakni se na polje št. 11.	Vrni se za dve polji nazaj!
št. 12	Odgovori na vprašanje!	Meči kocko še enkrat!	Meči kocko še enkrat, polje lahko zapustiš, ko vržeš 6.
Št. 14	Igra		
Št. 15, 16 in 17	Si tudi ti že slišal, da želijo zgraditi hidroelektrarne na reki Muri. Ali se zavedaš kaj to predstavlja za življenje ob reki. Kaj pa vetrna energija za pridobivanje elektrike. Na to verjetno sploh nisi pomislil. Zato se vrni na polje št. 11.		
Št. 18	Odgovori na vprašanje!	Pomakni se za 4 polja naprej.	Vrni se za štiri polja nazaj!
Št. 20	Odgovori na vprašanje!	Pomakni se na polje št. 22.	Vrni se na polje št. 7.
št. 22	Igra		
Št. 23	Odgovori na vprašanje!	Pomakni se za 5 polja naprej.	Preskoči eno metanje kocke.
št. 24	Ti kaj smrdi? To so smeti. Vsak dan jih odvržemo na tone. Žalostno je, da se marsikdaj odpadkov znebimo nepravilno. Zaradi odpadkov se širijo najrazličnejše bolezni, ker umazanija privlači insekte in druge živali, ki prenašajo različne bakterije. Težave z odpadki začni reševati pri sebi. Hitro poberi papirček in ga daj v koš ob polju št. 19.		
Št. 25	Odgovori na vprašanje!	Meči kocko še enkrat.	Pojdi na polje št. 20 in pazi kako odgovarjaš. Že veš zakaj.
Št. 29.	Si v bližini Gornjih Slaveč. Tu so naravni izviri slatine. Na polju škropi kmetovalec s kemičnimi pripravki pridelke. To vpliva na kvaliteto tega izvira. Ker ga nisi opozoril, preskoči en met kocke.		
Št. 31	Odgovori na vprašanje!	Pomakni se na polje št. 35.	Vrni se na polje št. 27.
št. 34, 35	Igra		
Št. 36, 37	Uživaš v prijetni tišini in vonju? Kar daj! Gozdovi, ki so prej pokrivali večino površin, so se morali umakniti obdelovalnim površinam. Žal pa vsako leto posekamo mnogo gozdov tudi za papir, ki ga potem uporabimo enkrat in nato vržemo v koš. Odvržemo veliko več		

	papirja, kot ga recikliramo. Se sprašuješ zakaj recikliramo papir? Iz več razlogov. Ker je tako manj odpadkov, ker varčujemo z energijo in tako ohranjamo gozdove. Usedi se na tla, preskoči dva meta kocke in razmisli še o kakšnem vzroku.		
št. 38	Odgovori na vprašanje!	Pomakni se za dve polji naprej!	Preskoči eno metanje kocke.
št. 39	Odgovori na vprašanje!	Meči kocko še enkrat!	Vrni se na polje št. 32.
št. 42	Odgovori na vprašanje!	Pomakni se na polje št. 47.	Preskoči dva meta kocke.
št. 43	Igra		
Št. 44	Si videl sadovnjake ob poti? Niso bili vsi enaki. V enih so bila jabolka lepa, velika, rdeča. Jabolko iz drugega je bilo manjše, posejano z rjavimi lisami. In katerega si izbral ti? Lepše seveda! To drugo je zraslo v visokodebelnem sadovnjaku. Teh je manj kot nekoč, vendar so življenjski prostor rastlin in živali, ki bi sicer izginile. Izboljšujejo podnebje, zadržujejo veter in vlago. Pojdi nazaj do prvega visokodebelnega sadovnjaka – polje št. 39.		
št. 48	Odgovori na vprašanje!	Pomakni se na polje št. 49.	Pojdi na polje št. 42.
Št. 50	Odgovori na vprašanje!	Meči kocko še enkrat!	Vrni se na polje št. 10.
Št. 53 , 54	Igra		
Št. 55	Si začuden. Da res je. To je najnovejši model traktorja. Ni bilo vedno tako. Ročnemu obdelovanju zemlje je sledila uporaba rala in pluga ter naravno gnojenje. Sedaj je razširjena strojna obdelava in uporaba kemičnih sredstev. Le ta prehajajo v podtalnico in slabšajo kakovost vodnih virov. Hitro nazaj na polje št. 45. Tam je dober naravni izvir vode. Privošči si ga.		
št. 58	Odgovori na vprašanje!	Pomakni se na polje št. 59.	Malo počivaj. Preskoči en met kocke.
št. 59	Odgovori na vprašanje!	Pomakni se za tri polja naprej!	Vrni se za tri polja nazaj.
št. 61	Odgovori na vprašanje!	Pojdi na cilj.	Vrni se na polje št. 58.
Št. 62	Si blizu cilja, vendar še vedno nisi našel primerne prostora za gnezdenje štorclje. Čedalje več starih hiš propada, skupaj z njimi pa tudi veliki dimniki, ki so bili zgoraj zaprti, kar je štorclji omogočilo lahko namestitev gnezda. Novi dimniki, čeprav so nekateri dovolj veliki, so za štorclje žal nesprejemljivi, saj so zgoraj preveč poševni. Tudi tebi so bolj všeč nove hiše in nove gradnje. Pojdi za dve polji nazaj in o tem v miru razmisli.		
št. 63	Igra		

Vprašanja za igro:

Kako se imenuje kmetovanje, kjer kmetovalci uporabljajo le naravna gnojila in zaščitna sredstva?

R: biološko ali ekološko kmetovanje

Ob sprehodu po gozdu lahko naletiš na mesta, na katere domačini niso ponosni. Kako se imenujejo mesta, kjer končajo neuporabljeni odpadki?

R: smetišča (tudi odlagališča odpadkov, deponije smeti)

Onesnaževanje vod velja za celotno Slovenijo. Kdo močno onesnažuje vodne vire? Navedi vsaj dva vira onesnaževanja!

R. odpadne vode naselij, različnih industrijskih panog, obrt, kmetijstvo, promet,...

Svoje izdelke pridelujejo na integrirani način, za zatiranje škodljivcev uporabljajo predvsem njihove naravne plenilce: siničke, pikapolonice in druge. Izdelke prodajajo pod zaščitnim znakom z oznako siničke. Kaj prodajajo ti gorički pridelovalci?

R: sadje

Človek pogosto posega v naravo in s tem vpliva na raznovrstnost živih bitij. Določene vrste so zaradi tega lahko ogrožene. Predlagaj primer ravnanja s katerim bi vplival na ohranjanje življenjske pestrosti .

R: upoštevanje zakona, odgovoren odnos do narave in okolja, ozaveščanje ljudi o pomenu raznovrstnosti življenja, zmanjšanje onesnaževanja zraka in okolja, nadzorni ukrepi in kazni, ...

Kako imenujemo pojav zmanjševanja živalskih in rastlinskih vrst?

- a) izumiranje rastlin in živali
- b) naraščanje rastlin in živali
- c) naseljevanje rastlin in živali

R: a

Krajinski park Goriško je zavarovano področje. Kaj je značilno za zavarovano območje?

- a) da ga varujejo varnostniki
- b) da je zavarovano z zakonom
- c) da je gibanje v območju varno
- d) da rastejo rastlinske vrste, ki so zavarovane

R: b

Naštej vsaj dva načina potovanja po krajinskem parku, ki sta do okolja prijaznejša kot vožnja z avtomobilom?

R: hoja, kolesarjenje, vožnja z vlakom in javnimi prevoznimi sredstvi, ...

Živiš v Krajinskem parku Goričko in želiš ta park ohraniti čim bolj nespremenjen. Kaj bi zapisal na opozorilne table za obiskovalce z namenom ohranjanja tega parka. Navedi vsaj dve opozorili.

R. Ne puščaj smeti, ne trgaj rastlin, avtomobil parkiraj na parkirišču zunaj parka, ne kriči, ne poškoduj kačipote, ne poškoduj dreves, ne kuri ognja....

Krajinski park Goričko uvrščamo v zaščitena področja. Za ljudi, ki v takem področju živijo veljajo določena pravila. Iz seznama zapisanih pravil ugotovi, katera veljajo za zaščiteno področje?

Ni dovoljeno: posegati v življenjske prostore ogroženih bitij, izvajati ukrepe, ki bi spreminjali vodni sistem, zunaj območij naselij taboriti ali prireditve športne oz. kulturne prireditve

R: vse

Za Krajinski park Goričko so značilni številni gozdovi. Naštej vsaj dve dobrini, ki jih domačini poleg lesa dobijo iz gozdov!

R: gobe, zdravilna zelišča, kostanj, gozdni čebelji med, ...

Usedline davnine, kremenčevi peski in peščene glinje so debele več sto metrov. V teh plasteh je precizno zložen čas. Še globlje je zložena glina, ki so jo včasih izkoriščali za izdelavo opeke. Danes npr. v Pečarovcih še vedno izdelujejo glineno posodo za vsakdanjo rabo in okras. Kako imenujemo panogo, ki se ukvarja z izdelovanjem izdelkov iz glinje?

R: lončarstvo

Krajinski park Goričko je park treh sosednjih držav. Katerih?

R: Slovenije, Avstrije in Madžarske

Obvladuje potočke, potoke, akumulacijska jezera po vsem Goričkem. Pod vodo je izjemno urna in je spretna plavalca. Danes je ena najbolj ogroženih zveri. Živi človeku prikrito življenje, lovi večinoma zvečer in še pred svitom. Tudi med lovci in ribiči so le redki imeli srečo, da so jo lahko opazovali v naravi, pri lovu ali igri. Hrani se z ribami in drugimi živalmi. Kako je ime skrivnostni živali?

R: vidra

Kakšen tip travnikov prevladuje na področju krajinskega parka Goričko?

- a) gnojeni
- b) vlažni do polsuhi hranljivi travniki
- c) visokogorski travniki

R: b

Gozdovi so pljuča Zemlje. V Sloveniji je več kot polovica površine poraščena z gozdovi. V Krajinskem parku Goričko je z njimi pokritih približno 40% tal. Kakšen tip gozdov je značilen za Goričko?

R: mešani

V gozdovih na Goričkem domujejo številni veliki sesalci ; jelenjad in srnjad je kar preštevilna, saj povzroča škodo na poljih. Pojavljajo se tudi divje svinje. Najdemo pa tudi številne male sesalce. Naštej vsaj dva mala sesalca?

R: podlesek, dihur, kuna zlatica, mala in velika podlasica, veverica, ...

V 20. stoletju so sodili med najpomembnejše rokodelce na slovenskem podeželju, saj so izdelovali poljedelska in druga orodja, kovane dele vozov, orodja za vinogradništvo in gozdarstvo, pripomočke in opremo za gradnjo hiš. Kako se imenuje omenjena obrt?

R: kovaštvo



(*Hemerocallis lilio-asphodelus*),

M.Bedjanič

Rastlina na sliki je simbol Goričkega. Uspeva na mokrotnih travnikih. . Kako imenujemo rastlino?

- a) rumena maslenica
- b) sibirski perunika
- c) mak
- d) plavica

R: a

Razširjeni so po vsem svetu. Najdemo jih na podstrešjih cerkvenih ladij in zvonikov ter zapuščenih hiš. V njih se poleti v gručah zadržujejo samice, ki tam skotijo in dojijo svojega mladička. Mladiči lahko letajo po treh tednih. Nato se morajo hitro naučiti skrbeti zase, da si nakopičijo dovolj maščobe, s katero preživijo zimo.

Ponoči jih vidimo loviti okoli obcestnih svetilk, ki privlačijo veliko žuželk. Za prepoznavo uporabljamo ultrazvočni detektor, s katerim slišimo njihove nam večinoma neslišne klice. Kdo je to?

R: netopir



Slika prikazuje osnovno orodje za eno izmed najpomembnejših domačih obrti in dejavnosti v Prekmurju. Kako imenujemo to obrt?

R: tkalstvo



Najbolj prepoznaven kolarjev izdelek - leseno kolo, Kuzma, 1963

Kolarji izdelujejo lesene dele prevoznih sredstev, predvsem vozov. Pred leti so bili močno razširjeni, danes pa jih skorajda več ni. Zakaj je kolarska obrt začela izginjati?

R. množično pojavljanje vozov z gumijastimi kolesi in traktorjev

V Prekmurju žgejo jeseni in pozimi, ko ni večjega kmečkega dela. Kakovost izdelka je odvisna od nabranega in zavretega sadja ter potrpežljivosti »kuharja«. Najpomembnejša priprava je bakren kotel iz dveh delov . Kuhali so ga iz sliv, vina, jabolk, hrušk, vinskih tropin, češenj. Kako imenujemo ta izdelek , ki se je ga veliko spilo, vedno pa je bilo pri hiši za »vrastvo« oz. zdravilo?

R: žganje (žganica, palinka, šnops,...)

*Kusta repa, dugi lén,
nan trbej vsaki dén.
Gnes ge fsej sumarof dén.*

Ob kateri priložnosti, izgovarjajo Prekmurci ta rek?

- a) ob trgatvi
- b) ob družinskih praznikih
- c) ob pustovanju
- d) ob kolinah

R: c

Tkalstvo je bilo poleg lončarstva najpomembnejša domača obrt. Tkali so večinoma v zimskem času, kdor ni imel zemlje za preživljanje, tudi čez celo leto. Katera rastlina je bila za prekmurskega tkalca najbolj priljubljena?

- a) bombaž
- b) kokos
- c) lan

R: c

Goričko je najbolj severovzhodna dežela Slovenije, ki se stika med Avstrijsko in Madžarsko mejo. Od kod izhaja ime »Goričko«?

- a) gozdov
- b) goric
- c) hribov
- d) dolin

R: b

Kje leži Krajinski park Goričko?

- a) predalpskem svetu
- b) panonski svet
- c) primorskem svetu
- d) visokogorskem svetu

R: b

Naštej vsaj tri načine, kako lahko tudi sam prispevaš k zmanjšanju količine odpadkov, ki bremenijo okolje?

R: zbiranje starega papirja, kupovanje brezalkoholnih pijač s steklenicah namesto v pločevinkah in njihovo vračanje v trgovino, ločeno zbiranje odpadkov, kompostiranje odpadkov na vrtu, sodelovanje v čistilnih akcijah

Na fotografiji je izjemen spomenik okrogle romanske arhitekture ter gotskega slikarstva, ki je nastala v sredini 13. stoletja. Kako imenujemo ta spomenik in kje se nahaja?



cerkev sv. Martina v Domanjševcih ali rotunda v Selu

R: rotunda v Selu

Kaj lahko storimo za zmanjšanje porabe vode doma. Naštej vsaj tri ukrepe!

R. zapiramo vodne pipe, pazimo, da vodne pipe ne puščajo, raje se prhamo kot kopamo, pazimo, da smiselno uporabljamo čistila in praške,...

Velik adut za turistično oživitev je grad . Izbran je bil kot najprimernejši objekt za ureditev upravno-strokovnega centra trideželnega parka Goričko-Raab-Örseg . Domačini si želijo, da bi največji grajski kompleks na Slovenskem ponovno zaživel.

Na grajskem dvorišču je pomembno žarišče energijskih moči, kjer naj bi vibracije grajskih sevanj zdravile različne bolezni. Kateri kraj prikazuje opis.

R: Grad

Prvič se izdelki pečejo v klasični peči z drvami, drugič pa v komorni peči. Iz njih lahko jemo, shranjujemo pridelke in živila. Kako imenujemo obrt, v kateri nastajajo ti izdelki?

R: lončarstvo



Pogost duplar v teh sadovnjakih je tudi smrdokavra ali upkaš. Za katere sadovnjake je značilen?

- a) visokodebelne sadovnjake (visoka drevesa s travišči)
- b) plantažne sadovnjake (nizka drevesa, ki rastejo ob žici ena blizu druge)

R: a

»Kot ponavadi so zaplesale po parku, si vriskajoče ogledale grmado, ki je tudi tokrat čakala na najbolj zlobno med njimi, preletavale grajski park in graškega zmaja, ki je ta dan prilezel na plano, prikazali so se tudi duhci, netopirji in drugi prijatelji.«

O kateri prireditvi, ki se je odvijala 31. oktobra, govori besedilo?

R: noč čarovnic



Barvno pisana je podoba njiv, ki so lahko modre od plavice in rdeče od maka. Kako z eno besedo imenujemo mak, plavico in kamilico na njivi?

R: plevel

V zahodnem delu občine Cankova se razprostira precej veliko umetno Ledavsko jezero. Nastalo je pred dvajsetimi leti ob zaježitvi Ledave. Dolina je tako spremenila svojo podobo, a narava je ostala neokrnjena. Navedi vsaj dve prednosti, ki jih imajo krajani od akumulacijskega jezera.

R: Na nasipu ob vodi posedajo ribiči, po gozdiču se je mogoče sprehajati, počivati, uživati ob vodi ter opazovati mnoge ptice, tu je lep razgled, del obrežja je urejen za taborjenje, ...

Približno pred 1,6 milijoni let v bližini našega Goriškega začel bruhati vulkan. Posledice njegove aktivnosti so opazne tudi v Gradu na Goričkem, pojavljajo plasti vulkanskih kamnin. Katero kamnino, ki je obenem polna mineralov, najdemo pri Gradu na Goričkem?

- a) tonalit
- b) apnenec
- c) bazaltni tuf

R: b

Krašči so naselje v zahodnem delu Krajinskega parka Goričko. Vas je znana po Ledavskem jezeru v katerega se steka edina večja reka na tem območju. Kako se imenuje ta reka?



R: reka Ledava

Na Goričkem so običajno zime zelo mrzle (najnižje temperature so dosegale tudi -28°C), poletja pa zelo vroča (najvišje temperature tudi do 35°C in več), padavin pa je izjemno malo – komaj 800 mm/m^2 . H kateremu tipu podnebja spada torej krajinski park Goričko?

- a) sredozemski tip
- b) gorski tip
- c) oceanski tip
- d) celinski tip

R: d

Goričko je gričevnat svet med Muro in Rabo, ki ga sestavljajo zaobljena slemena, prepletena s številnimi potoki in rečicami. Najvišji vrhovi gričevja ne dosegajo niti 500 m nadmorske višine. Povej, kateri vrh je najvišji in koliko meri?

- a) Serdiški breg
- b) Sotinski breg
- c) Srebrni breg

R: Najvišji vrh je Sotinski breg, ki meri 418 m nadmorske višine

Bukovnica in jezero ob tej majhni vasici je zadnja leta znano po zelo zdravnih energetskih točkah. Prej pa so Bukovniško jezero in gozd poznali zaradi izvira vode, ki bi naj izboljšala vid vsem, ki si operejo oči v tej vodi. Kako se imenuje izvir zdravilne vode ob Bukovniškem jezeru?



R: Vidov izvir

Zaradi usedlin nekdanjega Panonskega morja so znanstveniki domnevali, da se pod površjem tudi na Goričkem skriva črno zlato – nafta. Z vrтанjem v zemeljske globine so namesto nafte naleteli na toplo vodo, ki je imela okoli 72°C . V kakšne namene se ta voda izkorišča?

R: termalno kopališče – zdravilišče, ogrevanje stanovanj in vrtov

V preteklosti je skoraj v vsaki vasi deloval vsaj eden. Bil je zelo pomemben zaradi tega, ker so kmetje vozili k njemu žita, poleg tega pa še bučno in sončnično seme za predelavo. Danes je najbolj ohranjen in urejen Lenarčičev v Neradnovcih, Časarov v Berkovcih, ostali pa samevajo ali pa so propadli.
Povej, o kateri obrti govorimo?

R: mlinarstvo



»Bela golobica« je delo svetovno znanega arhitekta Jožeta Plečnika. Pri delu je arhitekt uporabil naravni material iz Goričkega – les, opeko in lončene izdelke. Cerkev je v občini Moravske Toplice.
Poimenuj kraj, kjer stoji ta čudovita zgradba?

R: Bogojina



Nekoč so na Goričkem gradili hiše iz lesa, ometane z ilovico in pokrite s slamnato streho.
Kako se imenuje taka hiša?

- a) cimprana hiša
- b) enodružinska hiša
- c) kraška hiša

R: a



Spomenik, ki ga vidiš na sliki, je posvečen zanimivemu dogodku iz prejšnjega stoletja. Na tem mestu sta 18. 8. 1934 s toplozračnim balonom zasilno morala pristati dva belgijska znanstvenika. V katerem kraju se je to zgodilo? V imenu kraja se skriva beseda ŽENA.

R: Ženavlje



Na Goričkem se stikajo državne meje treh držav – katerih?

R: Slovenija, Madžarska, Avstrija

Zagospodarila je v nekaterih sadovnjakih zaradi zapuščenosti. Je polzajedalka, saj gostiteljskemu drevesu odvzema le vodo z rudninskimi snovmi, organsko hrano pa tvori sama. V sušnih letih ali ob zelo močnem napadu lahko pride do zaostajanja v rasti dreves in celo do odmiranja. Je zimzelena rastlina. Njene lepe plodove raznašajo ptiči, ki se hranijo z njimi. Seme požene v vejo ali deblo korenino in se razraste.
Kako se imenuje ta zajedalec?

R: bela omela

Tradicionalni vinogradi na Goriškem so naravna in kulturna dediščina. Na južnih obronkih Goriškega so vinogradi prava vaška naselja s številnimi kletmi. Toda veliko starih vinogradov že propada. Rastlinstvo in živalstvo v njih se spreminja. V kaj se spremeni zapuščeni vinograd v končni fazi ?

R: v gozd

Na sončnih legah je gorički kmet zasajal trto. Imel je smolo, kajti okoli leta 1900 jo je masovno uničila trtna uš. V borbi proti njej so v Evropi začeli križati ameriške delno odporne trte z evropskimi žlahtnimi sortami. Nastali križanci - samorodnice so bili nezahtevni in kmetje so z njimi množično obnavljali svoje vinograde. Kako imenujemo tipično vrsto samorodnice?

- a) šmarnica
- b) cviček
- c) malvazija

R: a

Njive so življenjska okolja, ki jih človek ustvarja z veliko truda, saj mora s tal odstraniti naravno zarast, zemljo mora zrahljati, pognojiti in posejati kulturne rastline. Na njivah domačini pridelujejo predvsem pšenico, rž, ječmen, oves, proso, ajdo, ... Katera poljščina ne sodi med žita?

R: buče

Mejice so za sonaravno gospodarjenje neobhodne. V goričkih mejicah pogosto naletimo na grme, vključujejo pa se tudi zelišča s sosednjih travnikov. Kako še drugače pravimo mejicam?

- a) travnik
- b) rob gozda
- c) živa meja

R: c

Štorklje so naravovarstveni simbol Pomurja. Bela štorklja sodi med zavarovane živalske vrste. Štorklje je prepovedano loviti, ubijati, prenašati, zadrževati v ujetništvu. Vseeno pa je štorkelj čedalje manj? Navedi vsaj dva vzroka!

R: pomanjkanje hrane, izsuševanje in zasipavanje močvirij, onesnaževanje okolja z različnimi kemičnimi snovmi, električne napeljave, daljnovodi, ...

V Dolencih stanuje znan pisatelj, ki je za svoja dela prejel številne nagrade. Njegovi romani so prevedeni v številne tuje jezike. Po romanu Namesto koga roža cveti je posnet film Halgatu . Je pisec besedil za jazz, pop in rock skupine. Najmlajši ga poznate po pesniških zbirkah Cicibanija in Škrat Sanjavec, po knjigah Cufek v živalskem vrtu ,... Kdo je to?

- a. Niko Grafenauer
- b. Bogdan Novak
- c. Feri Lainšček

R: c

Igre:

IGRA 6

Skupina, ki je pristala na polju 6 mora v tej igri zmagati, če želi napredovati za 5 polj, če ne napreduje le za 2 polji.

Pravila igre:

S soigralci (iz vsake skupine 1 ali 2 tekmovalca) zaigrajte zabavno prekmursko igro menjavanje klobukov. Vsi igralci začnejo igo s klobuki na glavi (dovoljene so tudi zgubane čepice, razne druge kape). V ritmu glasbe (CD posnetek 1) jemlješ z desno roko klobuk z glave in ga daješ soigralcu na svoji desni. Vsi igralci začnejo naenkrat. Igralec, ki ima dva klobuka istočasno na glavi izpade. Igra poteka, dokler v igri ne ostane samo en igralec. Posnetek lahko zavrtimo tudi večkrat.

IGRA 14

Skupina, ki je pristala na tem polju, mora zmagati v otroški igri, če želi napredovati na polje 18, v nasprotnem primeru pa ostane na istem mestu.

Pravila igre:

Igralec skupine, ki je pristala na tem polju, se pripogne in zamiži, nato pa ga eden izmed ostalih soigralcev ga lopne po zadnjici, on pa mora ugotoviti, kateri ga je udaril. V tem primeru zmaga.

IGRA 22

Skupina, ki je pristala na tem polju, mora ugotoviti, kdo ima kamenček, če želi napredovati na polje 23, v nasprotnem primeru pa ostane na istem polju.

Pravila igre:

Igralec skupine, ki je na navedem polju, uganjuje, kdo ima kamenček, zato pozorno spremlja delilca kamenčka, to je eden izmed ostalih igralcev: skritega ima v dlaneh, ki jih drži tesno skupaj, tudi ostali igralci imajo dlani sklenjene skupaj, da jim delilec kamenčka lahko kamenček neopazno položi med dlani.

IGRA 34, 35

Na posnetku (CD posnetek 2) je prekmurska pesem, ki jo morda že poznate. Zapojte ob posnetku pa si boste zagotovili, da napredujete za šest polj naprej. Če ne želite peti, pa boste ostali na istem mestu.

IGRA 43

Igralec skupine, ki je pristala na polju 43, ponovi naslednji stavek 4 krat, in sicer hitro:

SOSIDOF ŠTEJF ŠTEJPLE ŠTRUNFLE (prevod: Sosedov Štefan šiva nogavice). Če se ne zmotiš napreduješ za 5 polj naprej, v nasprotnem primeru pa napreduješ le za eno mesto.

IGRA 53,54

Igralec skupine, ki je pristala na enem od teh polj, mora ugotoviti ali je število prstov parno ali neparno, če želi napredovati za štiri polja naprej. V nasprotnem primeru pa meče kocko še enkrat.

Pravila igre:

Igralec skupine, ki je pristala na tem polju, si najprej izbere soigralca, nato pa še izbira med možnostma PAR ali NEPAR. Oba igralca imata obe roki za hrbtom in hkrati povesta stavek RAZ PAR BARABA ČIK in pokažeta vsak poljubno število prstov. Če je vsota prstov parno število in je igralec izbral par oz. obratno, lahko napreduje za štiri polja naprej.

IGRA 63

Igralec skupine, ki je pristala na tem polju si z zmago v igri lahko zagotovi uspešen prihod na cilj. V nasprotnem primeru skupina napreduje le za eno mesto.

Pravila igre:

V igri sodeluje po en igralec iz ostalih skupin. Vsi igralci se postavijo v krog. Z desno nogo stopijo naprej. Eden šteje do tri, nato pa vsi skočijo za tri korake čim dlje v stran. Tisti, ki je pristal na polju 63, igro začne tako, da naredi tri korake in pri tem poskuša pohoditi enega izmed ostalih igralcev. Igralec se mu lahko umakne tako, da naredi le tri korake. Tisti, katerega je pohodil, izstopi iz igre. Igralci nadaljujejo z igro v smeri urinega kazalca ne glede na to ali je bil kdo izločen ali ne. Igra se konča, ko ostane le en igralec in če je to igralec, ki je pristal na polju 63, se lahko pomakne naprej do cilja.



REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**



JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA RAZVOJ KADROV IN ŠTIPENDIJE



Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad